OIKEUSMINISTERIÖ

MUISTIO

Lainvalmisteluosasto
Yksityisoikeuden yksikkö
Johanna Hossa

12.10.2018

Eduskunnan lakivaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI TIETTYJEN YLEISTEN ASIAKIRJOJEN ESITTÄMISTÄ KOSKEVAN EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEN SOVELTAMISESTA SEKÄ VÄESTÖTIETOJÄRJESTELMÄSTÄ JA VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN VARMENNEPALVELUISTA ANNETUN LAIN 19 §:N MUUTTAMISESTA

(HE 176/2018 vp)

1. Esityksen tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki tiettyjen yleisten asiakirjojen esittämistä koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen soveltamisesta. Laissa annettaisiin asetuksen soveltamisen edellyttämät täydentävät kansalliset säännökset keskusviranomaisesta sekä monikielisistä vakiolomakkeista. Lisäksi ehdotetaan asetukseen viittaavan säännöksen lisäämistä väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annettuun lakiin.

2. Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä. Asetuksen edellyttämistä kansallisista muutostarpeista laaditusta arviomuistiosta (OM 15/41/2017) pyydettiin lausunnot 20 viranomaiselta ja yhteisöltä. Arviomuistiosta saatiin 15 lausuntoa.

Lausuntopalaute oli yleisesti ottaen myönteistä ja ehdotettuja ratkaisuja pidettiin pääosin kannatettavina. Esitystä on lausuntopalautteen johdosta jonkin verran tarkistettu ja täydennetty.

3. Esityksen keskeinen sisältö

Asetuksessa on kysymys jäsenvaltioiden viranomaisten antamien tiettyjen yleisten asiakirjojen hyväksymiseen liittyvien hallinnollisten muodollisuuksien vähentämisestä rajat ylittävissä tilanteissa. Asetuksen soveltamisalaan kuuluva yleinen asiakirja on hyväksyttävä ilman niin sanottua apostille-todistusta, kun se esitetään toisen jäsenvaltion viranomaiselle. Lisäksi asetuksessa vahvistetaan tiettyihin yleisiin asiakirjoihin liitettävät monikieliset vakiolomakkeet, joita käytetään käännösapuna.

Esityksessä ehdotetaan, että asetuksen mukaisena keskusviranomaisena Suomessa toimisi Väestörekisterikeskus. Asetuksen toimeenpanoa koskevassa laissa lueteltaisiin ne asiakirjat, joihin monikielinen vakiolomake voidaan liittää.

4. Vaikutukset

Asetuksen mukainen menettely yksinkertaistaa tiettyjen yleisten asiakirjojen liikkuvuuden hallinnollisia muodollisuuksia EU:ssa ja säästää näin kansalaisten vaivaa, kun asiakirjoihin ei enää tarvitse liittää apostille-todistusta. Asetuksen mukaisen menettelyn johdosta kansalaisilta myös säästyy käännöskustannuksia niissä tapauksissa, joissa yleiseen asiakirjaan voidaan kansallisen lainsäädännön mukaan liittää monikielinen vakiolomake.

Asetuksen mukaisten vakiolomakkeiden antaminen on maistraatille ja Oikeusrekisterikeskukselle uusi tehtävä. Väestörekisterikeskus toimisi asetuksen mukaisena keskusviranomaisena.

Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset valtion osalta kohdistuvat lähinnä Väestörekisterikeskuksen tuottamaan VTJkysely-palveluun ja Oikeusrekisterikeskuksen tietojärjestelmään tehtäviin muutoksiin sekä keskusviranomaistehtävien hoitamiseen. Muutoksista aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten ja valtion talousarvion mukaisten määrärahojen ja henkilötyövuosimäärien puitteissa.

5. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 16 päivänä helmikuuta 2019, jolloin asetus tulee täysimääräisesti sovellettavaksi.